

Zwolle zonder Afval, hooflijnen voor het Grondstoffenplan 2017-2020

Bijlagerapport 21 september 2016

In deze bijlage vindt u input vanuit de stad, de literatuur en ervaringen van andere gemeenten.

Inhoud

1	De inwoners van Zwolle.....	2
1.1	Website Zwolle zonder afval.....	2
1.2	Inwonersenquête.....	2
1.3	Evenement Afval ontmoet avontuur.....	3
1.4	Rondje ROVA en de ROVA Groentour.....	4
1.5	Betrokken politieke jongeren.....	4
1.6	Slimmere afvalbakken.....	5
1.7	Brainstormsessie van het Hanzelab.....	5
1.8	Landelijke pilot “product blijft product”.....	6
2	Literatuur en collega-gemeenten.....	7
2.1	Scores van gemeenten onderling vergeleken.....	7
2.2	Wat is een effectieve strategie – leerervaringen elders.....	8
2.3	Initiatieven voor beter faciliteren in de hoogbouw.....	9
	Bijlage: Verslag Hanzelab sessie 4 april 2016.....	11

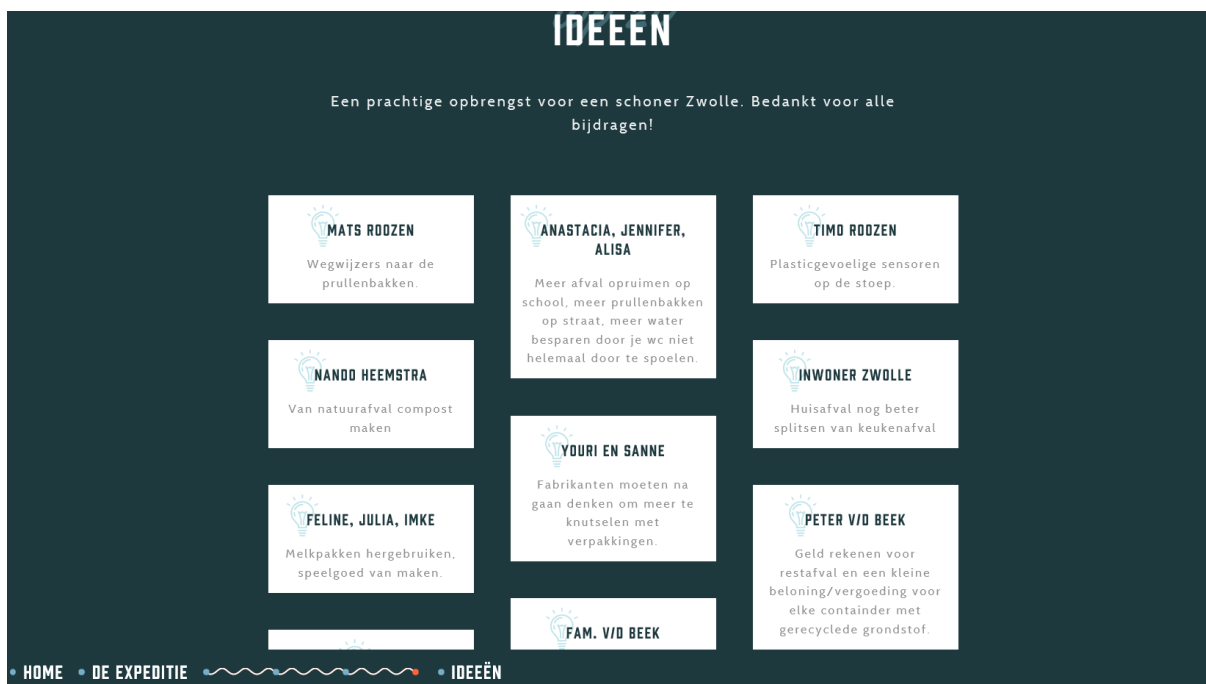
1 De inwoners van Zwolle

1.1 Website Zwolle zonder afval

Iedere inwoner van Zwolle kon zijn of haar idee voor een afvalvrij Zwolle plaatsen op de nieuwe website. Bewoners worden hier ook op de hoogte gehouden van de vorderingen die het nieuwe GGP maakt.

Resultaat: Bij de formulering van maatregelen en acties is dankbaar gebruik gemaakt van de input. Hieronder een greep uit de ingezonden ideeën op de website.

Meer lezen? www.Zwollezonderafval.nl



1.2 Inwonersenquête

Op de website zijn bezoekers uitgenodigd om deel te nemen aan een enquête over hun gedrag en behoefte m.b.t. afvalscheiding en -preventie.. Deze enquête is ook uitgezet onder leden van het burgerpanel en random gekozen adressen uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) . De totale response was 2712 deelnemers.

Resultaat: Over het algemeen komt naar voren dat Zwolse inwoners willen bijdragen aan betere afvalscheiding. Maar men is ook kritisch waar het gaat om gemak, eerlijke verdeling van de lasten en transparante informatie over grondstofstromen.

Meer lezen? De resultaten van de enquête zijn te vinden op: <https://www.zwolle.nl/sites/default/files/afvalonderzoek-2016.pdf>

1.3 Evenement Afval ontmoet avontuur

In Zwolle is een evenement over afvalpreventie en hergebruik georganiseerd op het Rodetorenplein. Tijdens het evenement stond de haalbaarheid van een 100% afvalvrije samenleving centraal: De poolavonturiers Wilco van Rooijen en Edwin ter Velde met hun auto van gerecycled materiaal gaan aantonen dat het zelfs in de meest bizarre omstandigheden mogelijk is om afvalvrij te leven (zie <http://www.clean2antarctica.nl/>). Er is een kennisquiz en een ideeën-wedstrijd gehouden onder kinderen van basisscholen. Ter voorbereiding op het evenement zijn de kinderen tijdens de jaarlijkse zwerfvuil opruimactie "Natuurlijk Schoon" op school bezig geweest met nadenken over het voorkomen van afval.

De prijswinnaar Giel Walraven wordt in oktober met een 100% elektrische auto naar het gemeentehuis gereden om zijn winnende idee te presenteren aan de gemeenteraad.

Weten hoe dit evenement is verlopen?

<https://www.youtube.com/watch?v=Kp4ISONoROk>



1.4 Rondje ROVA en de ROVA Groentour

Tijdens deze informatie-rondleidingen maken inwoners en leerlingen kennis met het reilen en zeilen van het milieubrengrstation op Hessenpoort.

Resultaat: de inwoners hebben kennis opgedaan over nut en noodzaak van afval scheiden en hebben ideeën en wensen kunnen delen over afvalbeheer in Zwolle. Suggesties die zijn gedaan zijn:

- Bij hoogbouw mogelijkheid creëren voor aanbieden van GFT, Papier en PDM, bij voorkeur in ondergrondse containers.
- Brengvoorzieningen op kortere afstand in de stad
- Meer stimuleren en faciliteren van initiatieven zoals Repaircafe's



1.5 Betrokken politieke jongeren

Een speciaal Rondje Rova is gehouden met de politieke jongeren van Zwolle die zeer betrokken zijn bij het afvalbeleid. Met deze jongeren is uitgebreid gediscussieerd over de mogelijkheden om omgekeerd inzamelen ook in te voeren in de gebieden waar relatief veel studenten wonen: de binnenstad, de hoogbouw in Holtendoek en grote delen van Assendorp.

Resultaat: De jongeren hebben kennis opgehaald over de (on)mogelijkheden van afval scheiden en hebben hun ideeën kunnen inbrengen. Daarbij gaven zij aan vooral effect te verwachten van een



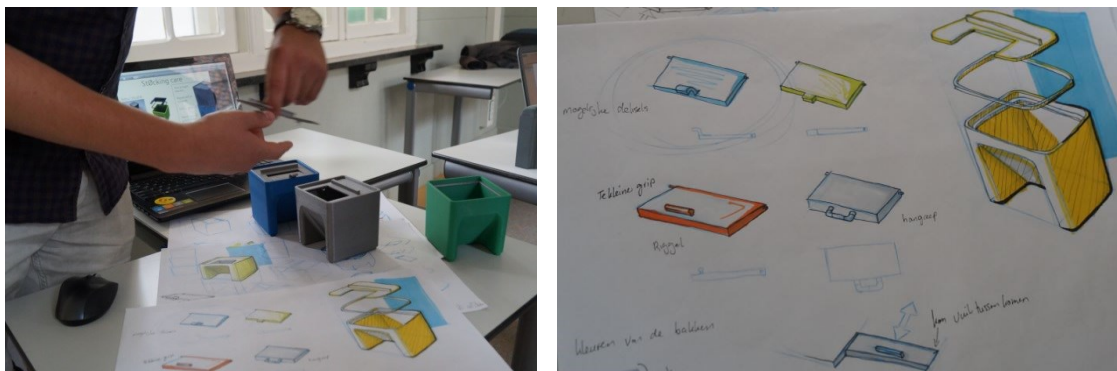
financiële prikkel, meer voorlichting en uitbreiding statiegeld op verpakkingen. Zie hieronder de uitkomsten van de enquête die tijdens het bezoek van de jongeren aan Rova is gehouden.

Wat is naar uw mening nodig om dit mogelijk te maken? (elke jongere kon maximaam 4 antwoorden geven, de cijfers hieronder geven het totaal aantal keren dat een punt onderwerp is genoemd door de jongeren samen)	
beter logistiek (vaker opgehaald, containers dichterbij)	4
meer voorlichting over scheiden	7
informatie over mogelijkheden aankoop (producten en verpakkingen)	3
informatie over mogelijkheden hergebruik (2e hands of ruilen/ lenen)	3
financiële prikkel	8
niet-financiële prikkel	1
handhaving op illegale dumping	2
leuker maken afvalscheiding	2
uitbreiding statiegeld op verpakkingen (shampoo, wasmiddel, ..)	6

1.6 Slimmere afvalbakken

Studenten van de opleiding Industrieel Product Ontwerpen van hogeschool Windesheim hebben in een project de opdracht gekregen afvalbakken te ontwerpen die zorgen voor een betere scheiding van grondstoffen in de keuken bij kleine behuizing zoals hoogbouw.

Resultaat: De prototypes die zijn ontworpen vormen de basis voor verder onderzoek naar de mogelijkheden om mensen ook binnenshuis beter te faciliteren, zie ook onderstaande foto's.



1.7 Brainstormsessie van het Hanzelab

In een brainstormsessie van het Hanzelab is gezamenlijk nagedacht over hoe inwoners in de hoogbouw gemakkelijker hun afval kunnen scheiden.

Resultaat: Hoogbouwinwoners kunnen worden geholpen met een compartimentenafvalbak voor in hun keuken, met een groot vak voor PMD en een klein vak voor restafval. Bewustwording kunnen we stimuleren door op een prominente plek in de stad zichtbaar te maken hoeveel afval/grondstoffen we produceren. Door meer visueel te communiceren bereik je meer inwoners.

Aanbevelingen:

- Communicatie ook beeldend maken (beeld zegt soms meer dan woorden kunnen vertellen).
- faciliteren hoogbouwbezoekers met afvalvoorziening in huis en milieustraat naast ondergrondse restafvalcontainers
- Stimuleren door bewustwording

Meer lezen? De andere aanbevelingen kunt u vinden in het bijgevoegde verslag.

1.8 Landelijke pilot “product blijft product”

Zwolle heeft deelgenomen aan een landelijke pilot die gericht is op het beter en langer benutten van producten. Hierdoor wordt afval en de hoeveelheid verbruikte grondstof fors teruggedrongen. Samen met de stichting Natuur & Milieu zijn sessies gehouden in wijkcentra met lokale partijen die afval helpen voorkomen door te repareren en hergebruiken. Denk daarbij aan repair cafés, kringloopwinkels en andere inzamelaars die goede spullen doorverkopen of weggeven.



Resultaat: voor het bouwen aan lokale coalities is een rol voor de gemeente weggelegd. De pilot levert negen versnellingsmaatregelen op, die als meest kansrijk uit het proces naar voren komen. Dit zijn achtereenvolgens:

1. Bekendheid en communicatie
2. Bundeling en verbindende factor
3. Bruikbare producten redden bij ROVA
4. Bufferruimte
5. Grondstoffenplein
6. Vaste rommelmarkt
7. Producten na afloop rommelmarkt
8. Transport
9. Belonen burger

Meer lezen? De aanbevelingen zijn **hier** te vinden.

Consumentenbond: hoe makkelijker het wordt gemaakt om te recyclen, hoe groter de kans dat het ook gebeurt.

Burgerpanel: 89% is bereid in de winkel na te denken over vermindering van afval (56% doet dat al)

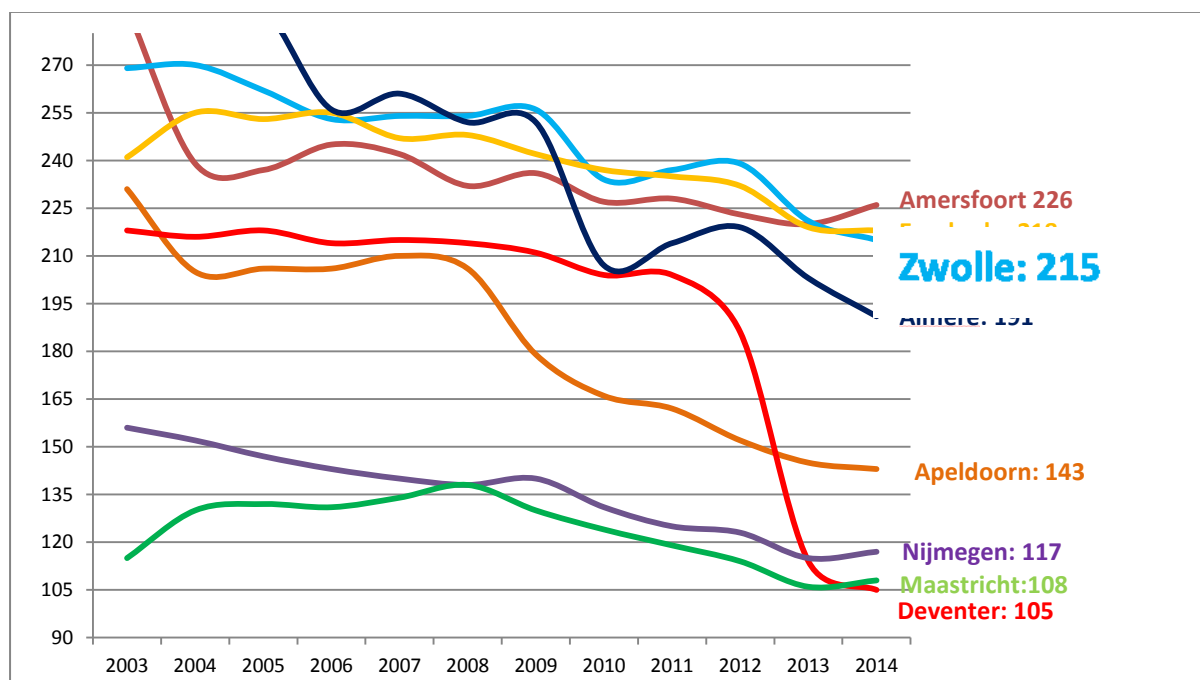
2 Literatuur en collega-gemeenten

In dit hoofdstuk is een samenvatting opgenomen van de uitkomsten van het uitgevoerde literatuuronderzoek en vergelijkingen met andere gemeenten.

2.1 Scores van gemeenten onderling vergeleken

Het CBS rapporteert in Nederland in 2015 gemiddeld circa 186 kg fijn restafval per inwoner; ingezameld met gemiddelde afvalbeheerskosten van 248 euro per aansluiting per jaar. In Zwolle werd in 2015 nog 209 kg per inwoner ingezameld en was de afvalstoffenheffing gemiddeld 251 euro per aansluiting.

Vanzelfsprekend hebben we de Zwolse resultaten vergeleken met gemeenten met vergelijkbare inwoneraantallen en mate van verstedelijking (dichtheid, verhouding laag- en hoogbouw). Onderstaande grafiek geeft van de verschillende vergelijkbare gemeenten de score op fijn restafval over de jaren. Zwolle valt hier in de categorie achterblijvers en moet nog veel verminderen om de ambitie in zicht te krijgen. Andere gemeenten, zoals ook Deventer hebben met een financiële prikkel al een forse daling in het restafval gerealiseerd.



2.2 Wat is een effectieve strategie – leerervaringen elders

De aanpak van andere gemeenten en de effecten daarvan zijn onderzocht. Onderdelen daaruit die passen bij Zwolle en de keuzes die Zwolle met omgekeerd inzamelen eerder heeft gemaakt hebben een plek gekregen in het voorstel voor het nieuwe Grondstoffenplan. We hebben onder meer het volgende onderzocht:

- Er zijn gemeenten als Almere die sterk hebben ingezet op het motiveren van mensen om afval goed te scheiden. Zowel met een positieve communicatieve als prikkel als met handhaving op ongewenst gedrag. Mede op basis hiervan heeft het motiveren van inwoners een belangrijke plek gekregen in het plan. We zien in die andere gemeenten ook dat het alleen motiveren niet voor alle inwoners effect heeft.
- Er is gekeken naar gemeenten die hebben gekozen voor het nascheiden van grondstoffen uit restafval. Nascheiding is een mooi alternatief in situaties waar er te weinig ruimte is voor het scheiden van herbruikbare grondstoffen aan de voorkant, zoals in grote steden. In Zwolle is er wat dat betreft geen noodzaak en een keuze voor nascheiding sluit niet aan bij eerder gemaakte keuzes van Zwolle. Er is in Zwolle met onder meer het omgekeerd inzamelen bewust gekozen voor het scheiden aan de voorkant. De verwerker van restafval waar Rova een langlopend contract mee heeft afgesloten is momenteel niet ingericht op nascheiding. Daarnaast heeft nascheiding het effect dat inwoners zich minder bewust worden van de noodzaak tot het voorkomen en hergebruiken van grondstoffen. Niet alle grondstoffen zijn met nascheiding terug te winnen (papier, textiel) en de kwaliteit voor hergebruik is lager omdat de grondstoffen bij nascheiding meer vervuult zijn. Dit zijn redenen om voor Zwolle niet uit te gaan van nascheiding.
- Er is gekeken naar ervaringen van andere gemeenten met kleinschalige brengstations in de wijken. Bijvoorbeeld "Afval loont" in de regio Rotterdam. Deels worden deze brengstations gebruikt voor grondstoffen die in Zwolle al efficiënt aan huis worden opgehaald. De ervaringen geven wel een goed voorbeeld hoe de inzameling van bijvoorbeeld kleine huishoudelijke apparaten in de wijken kan worden vormgegeven.
- Er is bij diverse gemeenten gekeken naar hoe men de afvalinzameling en scheiding van grondstoffen bij hoogbouw aanpakt. Van het realiseren van decentrale "milieu-eilandjes" in de wijken waar mensen hun grondstoffen apart kunnen inleveren, als experiment waarbij de grondstoffen dicht bij huis worden afgehaald, zoals het experiment met de schillenboer in Hengelo. Veel gemeenten voeren momenteel pilots uit waar ook Zwolle van kan leren. De kennis die de pilots opleveren die in Zwolle zelf al worden uitgevoerd in bijvoorbeeld Holtenbroek wordt gedeeld met andere gemeenten. Voor hoogbouw is gebruik gemaakt van het literatuuronderzoek "Verbetering afvalscheiding en inzameling hoogbouw" van Cees Midden. Zo zegt Midden dat "gerichte communicatie in de hoogbouw een positieve invloed [kan] hebben op afvalscheiding, hoewel de impact hiervan zeer beperkt blijkt vergeleken met faciliteren (ruimtelijke en technische factoren)"
- Er is onderzocht hoe gemeenten omgaan met een financiële gedragsprikkel. Van het klassieke Diftar tot het belonen voor het inleveren van herbruikbare grondstoffen. Hieronder wordt verder ingegaan op het toepassen van een financiële prikkel.

In de benchmark van koepelorganisatie NVRD valt Zwolle met 34% gestapelde bouw waarvan 30% hoogbouw in hoogbouwklasse categorie B (30-49%). Binnen deze B-klasse heeft de NVRD in 2014 de

gebruikte strategieën om afvalscheiding te stimuleren onderzocht: Gemeenten in de B-klasse met een financiële prikkel op restafval halen gemiddeld de doelstelling van 100 kg per inwoner nu al. Uit de ervaringen van collega-gemeenten en de enquête onder de Zwolse inwoners blijkt dat bij veel mensen een financiële beloning helpt (in geld, dan wel op een andere manier zoals bijvoorbeeld met de Zwolse Pepermunt). Hierdoor wordt het gedrag aangepast en nieuw gewoontegedrag eigen gemaakt. Bewoners worden zich meer bewust van hun eigen afvalgedrag.

Het is daarbij het meest efficiënt om een financiële gedragsprikkel in te voeren op het restafval en niet op de herbruikbare grondstoffen zoals PMD, papier, glas en textiel:

- Door financieel te sturen op het restafval wordt ook direct gestuurd op de herbruikbare grondstoffen. Door een tarief te vragen voor het aanbieden van restafval, gaan mensen de verschillende fracties herbruikbare grondstoffen goed scheiden. Als je niet op het restafval maar op de herbruikbare grondstoffen financieel wilt sturen, door het aanbieden daarvan te belonen, dan moet je op alle afzonderlijke stromen een beloningsstelsel organiseren.
- De betreffende grondstoffen zijn weliswaar goed herbruikbaar, maar hebben van zichzelf geen of slechts een beperkte economische waarde. De waarde is ook sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de grondstofprijzen. Per saldo kost de inzameling en verwerking meestal geld. Een financiële beloning kan dus niet worden betaald uit de opbrengst van de grondstoffen, maar moet worden bekostigd uit (een verhoging van) de afvalstoffenheffing. Je vraagt aan de voorkant meer geld aan de burger, om het daarna weer terug te geven in de vorm van een beloning.
- In de Zwolse situatie met omgekeerd inzamelen speelt mee dat de ondergrondse containers met milieupas al geschikt zijn om het aanbieden van restafval te registreren. Als er voor wordt gekozen om het aanbieden van herbruikbare grondstoffen te belonen, dan moeten alle containers voor papier, gft en pmd worden geüpdatet, een inefficiënte en kostbare aanpak.

Het financieel of anderszins belonen (bijvoorbeeld Zwolse Pepermunt) kan wel worden toegepast op specifieke stromen (taxus snoeiafval, zwerfafval, herbruikbare apparaten voor repair café's of de kringloop) die een geldelijke of andere waarde (bijvoorbeeld bewustwording) hebben.

NVRD 2014: *“Over de gehele benchmark bezien lijkt diftar in combinatie met omgekeerd inzamelen de meest effectieve wijze om de hoeveelheid fijn restafval te reduceren. Deze strategie resulteert in gemiddeld 103 kg fijn restafval per inwoner per jaar.”*

2.3 Initiatieven voor beter faciliteren in de hoogbouw

Om afvalscheiding te verbeteren zijn in veel gemeenten initiatieven ontstaan. Ook zijn er talrijke gedragsstudies gewijd aan de vraag hoe afvalscheiding specifiek in de hoogbouw gestimuleerd kan worden. Uit de overkoepelende literatuurstudie 'Verbetering afvalscheiding en inzameling hoogbouw' blijkt dat gerichte communicatie in de hoogbouw een positieve invloed kan hebben op afvalscheiding. De impact hiervan is echter beperkt vergeleken met faciliteren (ruimtelijke en technische factoren). Bij de prioritering binnen het afvalgedrag (conform de Ladder van Lansink) valt op dat afvalscheiding aan huis vooral wordt beïnvloed door de praktische mogelijkheden op de

specifieke locatie. Hergebruik en afvalpreventie worden meer beïnvloed door motivatie en of mensen het onderwerp belangrijk vinden.

De hoogbouw verdient speciale aandacht voor het faciliteren met inzet van maatwerk. Er is landelijk nog geen standaardoplossing. In 2015 is een doelgroepenonderzoek uitgevoerd onder hoogbouwwinwoners in het werkgebied van ROVA. Hieruit blijkt dat het hebben van betere mogelijkheden de belangrijkste reden is om afval beter te scheiden. Een permanente aanbiedmogelijkheid van grondstoffen stimuleert meer dan het verhogen van de inzamelfrequentie. Door verschillende vervolgpilots in de hoogbouw uit te voeren onderzoeken we op welke manieren we maatwerk kunnen leveren voor verschillende locaties.

Bijlage: Verslag Hanzelab sessie 4 april 2016

Welkom en voorstellen

Na een hartelijk welkom stellen de Hanzelab-leden en de vertegenwoordigers van de gemeente zich voor.

Het Hanzelabteam bestaat uit:

Petra → procesbegeleider in de zorg en hoogbouwbewoner
Charlotte → runt een stichting die gericht is op menselijk leren
Ivo Boerdam → ondernemer online communicatiebureau
Vlada Lisinenko → communicatie expert
Mirjam → concept stylist Wehkamp
Lars Aarts → projectmanager, expert verhuizingen en herhuisvestingsvraagstukken
Gooske Zijlstra → zelfstandig ondernemer en initiatiefnemer van Wast Battle
Erik van der Spek → manager bij UWV. Brengt graag mensen in beweging

Vertegenwoordiging gemeente Zwolle en ROVA:

Marco Kruiziginga → beleidsadviseur Afval
Bonnie van der Meer → woordvoerder van Wethouder Afval
Monique Wiegiers → communicatieadviseur afval
Agnes Bouwman → communicatieadviseur ROVA

Aanleiding

De gemeente Zwolle geeft informatie over manier van afvalinzameling in Zwolle, geeft aan wat de plannen zijn, presenteert het probleem, schetst de context en formuleert de vraag:

Aanleiding

Elke Zwollenaar produceert per jaar bijna 200 kilo restafval! De gemeente Zwolle wil dit in de periode van 2016 – 2020 reduceren tot 100 kilo restafval per inwoner. Om die ambitie waar te maken zal elke Zwollenaar flink aan de bak moeten om zijn/haar bijdrage te leveren. Van die Zwolse burgers moet 34% extra zijn best doen. Deze groep woont namelijk in hoogbouw. Hierdoor moet men meer moeite doen om afval te scheiden en apart in te leveren.

Context

Er is al veel bekend over waarom mensen wel/niet hun afval scheiden.

Maar hoe je specifiek mensen die wonen in hoogbouw zover kunt krijgen is relatief weinig bekend. In zijn algemeenheid valt te zeggen dat mensen afval gaan scheiden wanneer:

- ze bereid zijn het te proberen (over de streep worden getrokken);
- ze positieve feedback krijgen over het getoonde gedrag;
- mythes over de onzin van afval scheiden worden doorgeprikt (bewijslast);
- ze een beloning ontvangen voor goed scheidingsgedrag of moeten betalen voor niet scheiden.

De vraag

Hoe krijgen we hoogbouwbewoners zo ver dat ze toch altijd hun afval scheiden?

Aan de slag

De deelnemers werden in drie groepen ingedeeld. Elke groep maakte een klantreis aan de hand van één soort afval. (GFT, Papier en Plastic). Per groep werd gesproken en gebrainstormd over één afvalsoort en wat je als flatbewoner moet doen om deze afvalstroom gescheiden in te leveren.

De facilitator legt het principe van de vliegende olifant uit aan de hand van een stappenplan bestaande uit vier onderdelen. De onderdelen met de bijbehorende vragen laten ons zien welke stappen je moet/kan nemen om veranderingen in gedrag te realiseren. Bij een aantal vragen kunnen we al een optie/voorbeeld invullen. Deze heb ik tussen haakjes in het groen gezet.

Stappen en vragen

Stuur de berijder aan

Zoek de lichtpuntjes

Waar werkt het? Waarom werkt het daar? **(andere gemeenten/ 100-100-100 deelnemers)**

Schrijf cruciale acties aan

Welk gedrag moeten mensen gaan vertonen **(beter scheiden/ voorkomen afval)**

Wijs naar de eindbestemming

Wat is het wenkende perspectief? Waar ligt de top van de berg? **(100 kg restafval pppj)**

Motiveer de olifant

Vind het gevoel

Waar zit de angst, blijdschap, vreugde, hoop, weerstand, etc **(enquête, Hanzelabsessie, debat met politieke jongeren, rondje ROVA, input vanuit online platform)**

Verklein de verandering

Wat is de 1^e stap die je kunt zetten? Wat kun je nu al doen? **(maatregelen getrapt invoeren, het makkelijkste eerst)**

Laat je mensen groeien

Waar kunnen mensen groeien? Welke identiteit spreek je je mensen op aan? Hoe creëer je een groeimentaliteit? **(gebruik van Motivaction/TNS NIPO-model)**

Effen het pad

Pas je omgeving aan

Hoe kun je de omgeving zo veranderen dat het gemakkelijker wordt om te veranderen?

(bijvoorbeeld door milieustraatjes bij hoogbouw/ aanbieden afvalbakken voor hoogbouw?)

Of kun je het zo inrichten dat veranderen onvermijdelijk is? **(omgekeerd inzamelen)**

Cultiveer gewoontes

Hoe maak je van het nieuw gedrag een gewoonte? **(herhalen/ beginnen bij de basis (jeugd))**

Verzamel de troepen

Hoe zorg je dat nieuw gedrag besmettelijk wordt? Hoe zorg je ervoor dat het virus zich verspreid? **(boegbeelden/100-100-100 deelnemers)**

Sluit aan

Sluit aan bij de bepalers (Gemeenteraad)

Wat is de behoefte van de bepalers? **(draagvlak voor 100 kg, bewustwording, facilitering burgers, behalen milieudoelstellingen)**

Hoe worden en blijven bepalers eigenaar van de verandering? **(vastgelegd in nieuwe GGP)**

Sluit aan bij de uitvoerders (inwoners/ambtenaren/ROVA)

Wat is de behoefte van de uitvoerders? **(inwoners → gemak, gefaciliteerd worden, gehoord worden, bijdragen) (ambtenaren/ROVA → draagvlak, bewustwording, praktische uitvoerbaarheid maatregelen)**

Hoe worden en blijven de uitvoerders eigenaar van de verandering? **(zichtbaar maken van de resultaten en effecten)**

Leiden door loslaten

Wanneer laat je de verandering los? Hoe laat je de verandering los? **(nog geen beeld bij, gaan we over nadenken 😊)**

Na deze uitleg zijn er 3 flappen opgehangen. De flappen bestonden uit de volgende onderdelen:

- Het hart
- Het hoofd
- De weg

Alle deelnemers plakken hun ideeën bij de verschillende onderdelen. Uit alle ideeën hebben we als opdrachtgever 3 concepten gekozen die verder zijn uitgewerkt

We hebben gekozen voor de volgende concepten:

Concept communicatie

Communiceer meer in beelden. Veel mensen zijn visueel ingesteld. Het spreekt kinderen/jeugd aan en help mensen die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Dit zou kunnen door middel van pictogrammen of een stripverhaal op bijvoorbeeld de afvalbakken. Zo is het idee om de grijze container niet een “grijze container” te noemen maar bijvoorbeeld een “denk eens na bak” of een

“weet je zeker dat het hier in moet bak”. Op de grondstoffencontainers kun je vrolijke afbeeldingen maken van wat er allemaal in de betreffende grondstoffencontainer mag. In de communicatiekanalen is het gebruik van filmpjes en animaties een aansprekende manier van communiceren. Soms zegt beeld meer dan woorden kunnen vertellen.

Concept faciliteren

Faciliteer hoogbouwbewoners met een drie- of vierdelige afvalbak voor in hun keuken. In het ontwerp is het vakje voor restafval het kleinst en die van PMD het grootst. De afvalbak hoort bij de woning (net als een afvalcontainer bij laagbouw). De bakken zijn separaat te leggen in de milieustraat net buiten de hoogbouw in een ondergrondse containers. Ook genoemd in dit concept is: standaard in nieuwbouw hoogbouwwooningen een dergelijke afvalbak inbouwen. Eventueel kunnen bewoners (tegen meerprijs) een bak te kiezen die bij hun interieur past (net als plaatsing van keukens en badkamer in nieuwbouw).

Concept bewustwording

Om bewustwording te creëren en zichtbaar te maken hoeveel afval/grondstoffen we produceren is het goed om de hoeveelheden te verbeelden. Dit zou kunnen door het maken van een community-art-project door bijvoorbeeld studenten en bewoners. Aan de hand van data over hoeveelheden restafval of grondstoffen per wijk. Op een prominente plek in de stad ontstaat een grafiek van lichtcontainers die weergeven welke wijk bijvoorbeeld het beste haar afval scheidt. (wijkenbattle).

Naast deze uitgewerkte concepten hebben we nog veel meer input gekregen. Deze ideeën nemen we mee in het creatieve proces van de vorming van een nieuw grondstoffenplan. Omdat de plakkers van de flappen zijn verwisseld tijdens de selectie van de 3 concepten was het niet meer duidelijk wat bij het hart, het hoofd of de weg hoorde. Hieronder een overzicht van de overig ideeën onderverdeeld in de volgende categorieën.

Bewustwording en fun

- Alle ROVA wagens op een rijtje door de stad
- Al het Zwolse restafval van 1 dag op de Melkmarkt/schoolplein/oid leggen
- Laat zien wat je samen kunt bereiken
- Koop/ creëer geen afval
- Maak het leuk(kleurrijke bakken/plekken die laten zien hoeveel goed je doet bijvoorbeeld door lichtjes, tekst of geluid (dankjewel))
- Educatief programma ROVA
- Zet voor elke restafvalcontainer een weegschaal
- Wat gebeurt ermee? Hoeveel is het?
- De groenste flat van Assendorp, Holtenbroek
- Maak mensen onderdeel van de kudde
- Ambassadeurs hun verhaal laten vertellen, mensen enthousiasmeren
- Maak de 100-100-100 deelnemers tot ambassadeur
- Zichtbaar maken ambassadeurs (vlag, visitekaartje, bordje naast de deur, een ‘overtuig je burens’ pakket)
- Laat zien wat er met het afval als eindproduct gebeurt
- Voel me deel van de natuur. Wil goed doen voor aarde en kinderen. Goeddoeners volgen.
- Laat een applaus of muziek uit de container komen
- De Efteling → papier hier

faciliteren

- Ruimte/container delen
- Elke flat zijn eigen composthoop
- Verticale tuinen en groentekwekerij / samenwerken met tuinleven
- In elke centrale hal / parkeerpek ook container voor GFT/PMDe/papier
- Faciliteer het dichtbij

- Maak makkelijk om bak in container te legen
- Glasbakken dicht bij hoogbouw
- Biologisch afbreekbare zakken aanbieden (1 a 2 jaar gratis, totdat het een gewoonte is)
- Contact met studenten Windesheim (3 tassen)
- Een afvalhuismeester per complex → beloning → werk voor uitkering
- Gezamenlijke containers, zelfde als laagbouw voor hoogbouw.
- Afvalcoach aanstellen
- Stimuleer verpakkingsvrije winkels

Betalen/belonen

- Extrinsicke motivatie nl. geld om tot intrinsieke motivatie te komen. Dus verlaging afvalstoffenheffing daarna per kg belasten
- Pluktuinbakken in galerij met aarde/compost van ingezamelde GFT
- Van het ingezamelde plasticafval je eigen stofzuiger (per flat eigen kleur)
- Belonen met gerecyclede producten

Communicatie

- Per doelgroep communiceren waarom het voor hun belangrijk is
- “ik koop dus ik besta” (verzwakken) vs “ik ben deel van de natuur” (versterken)
- Wat kun je (her)gebruiken van je restafval?
- Kinderen/jeugd inzetten om doel te bereiken
- Informatie in beeldtaal d.m.v. animatie film of stripverhaal
- Doel van 100 kg
- Positieve punten van afvalscheiding in beeld brengen
- Communiceer vanuit ROVA/ woningbouwcoöperatie ipv gemeente
- Neem angst weg → het is niet zoveel werk
- Sentimentele filmpjes hoe deze scheiding aan iets heeft bijgedragen >> immoreel <<
- Creatieve voorbeelden van upcycle en recycle laten zien. Wat kun je zelf nog doen met plastic

Het is helder dat sommige ideeën in meerder categorieën passen. Met name het onderdeel bewustwording/fun gaat ook over communicatie.

Wat vonden we ervan

Een geweldig leuke (lekkere) en effectieve manier van (creatieve) denkkracht genereren. Bijzonder om te ervaren dat een relatief kleine groep mensen zoveel bruikbare ideeën kan produceren. Ook de werkvorm geeft ons inzicht in de te nemen stappen. Wat ons betreft zeer geslaagd en zeker voor herhaling vatbaar.